

PROVAS

INFORMAČNÍ OB
ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

ZDARMA

6. PROSINCE 2003

Před konvojem se objevilo táhlé údolí ozářené sluncem. I na druhé straně ho lemoval les.

„Stát!“ Hejtman Bořek z Kalicha mávl pelcátem na jezdce i pěši za ním. Všichni se zastavili a posedali na zem. Cesta z Tábora byla dlouhá.

„Tady tábořil bratr Jan, když táhl na Karlštejn,“ ukázal Bořek kolem sebe. Pak seskočil z koně, což bylo znamení i pro ostatní jezdce. Zezadu z lesa se ozvalo halekání a několik těžkých válečných vozů se začalo drát dopředu, aby uzavřelo vozovcu hradbu. Jeden nikdy neví, odkud může přijít útok. Polní vojsko, jak se Táboři nazývali, mělo své zkušenosti.

„Bratře Bořku.“ Dva kluci – práčata – se náhle objevili za hejtmanem a měli zvědavé otázky.

„Jak to bylo s Karlštejnem? Proč ho bratr Žižka nedobyl?“

Bořek se na ně podíval: „Má spoustu tajných chodeb. Táhnem se do širokého okolí. Nedá se vyhladovět. A je na skále, nedá se ani útokem udolat.“

„Ale my Žebrák udoláme, že?“ vyhrkl jeden

Jezdce

Za pokladem hejtmana Bořka

PŘEDVÁNOČNÍ HRA PRO VŠECHNA PRÁČATA A KOPINÍKY
ANEB PRO MALÉ I VELKÉ, OSOVSKÉ I PŘESPOLNÍ

z kluků. Bořek ho poplácal po rameni a pak se beze slova otočil k odchodu. Právě včas. Od údolí přijížděli zvěčové. Když dojeli k tábořícím, seskočili z koní, praporce s kalichem opřeli o vozy a nechali práčata starat se o koně. Samí se vydali k Bořkovi z Kalicha.

„Jsou tam vesnice plné jídla, vesničané nás neodmítnou,“ začal první z jezdců. „Bylo by to vhodné i z hlediska obrany. Dole v údolí budeme mít přehled.“

Druhý jezdec mluvil jasněji: „První vesnice se jmenuje Chlumec, pak sjedeme dolů kolem Vosova a Skřípele. Je tam kostel, ale chudý venkovský, nic pro nás. Nedaleko Vosova je tvrz karlštejnská, ale nestojí to za námahu. Pak bychom dorazili do Hlázovic a tam se položíme táborem.“

Hejtman zamyšleně hleděl do údolí a pak kývnul. Vojsko si odpočine, aby bylo silné až vyrazí k cíli, královskému Žebračku. (JOK)

Husité táhli krajem a loupili

JE MOŽNÉ, ŽE NĚKDE V OKOLÍ LEŽÍ ZAPOMENUTÉ POKLADY

...hejtman zamysleně hleděl do údolí a pak kývl. Vojsko si odpočine, aby bylo silné až vyrazí k cili, králouskému Žebrákovi.

Tak takhle to nějak mohlo (ale nemuselo) být tenkrát v tom roce 1425, když polní tábořská a sirotčí vojska táhla dobýt hrady Žebrák a Točnick. Několik dnů tábořila nedaleko Lážovic v místech, kde se říká V kastrách. Žebrák se husitům dobýt nepodařilo, stejně jako předtím se nepodařilo dobýt Karlštejn. (Zde mi odpusťte malou nepřesnost Karlštejn totiž nedobýval Jan Žižka, ale vojsko Pražanů – husitů s litevským knížetem Zikmundem Korybutovičem, které chtělo získat korunovační klenoty císaře Karla IV. Nezapomeňte, že pro husity byl Otec vlasti lucemburský cizák, zploditel Zikmunda).

Na svých cestách husité plenili a loupili. Brali všechno, co se mohlo hodit. Nejlepší byly zlaté svátosti z kostelů a klášterů. Proti nim stála vojska katolických šlechticů, která byla chvíli na straně husitů, chvíli na straně císaře – jak se prostě hodilo a co bylo v dané chvíli vý-

nosnější. Nedivme se proto, že poklady a cennosti jejich noví majitelé často schovávali a zakopávali na nejrůznějších místech. Aby je později poznali, vytvářeli si plány a popisy cest. A tak tomu mohlo být i v našem případě. Po neúspěšném obléhání hradů Žebrák a Točnicka hledal hejtman Bořek místo, kde by ukryl své poklady. A vzpomněl si na krásné údolí pod kopcem, kde kdysi tábořil bratr Jan. Pojdte s námi hledat poklad hejtmana Bořka z Kalicha. (JoF)

Jak to skutečně bylo

V roce 1425 byly hrady Žebrák a Točnick obléhány tábořským a sirotčím vojskem vedeným Janem z Vícemilic, Janem Roháčem z Dubé a Bohuslavem ze Švamberka. Obléhání však bylo neúspěšné, a tak husité vypálili města Žebrák a Hořovice. Zástavním držitelem obou hradů byl katolík Hanuš z Kolovrat. Po druhé stála husitská vojska pod hradem Žebrákem: v roce 1430. Po devítitýdenním obléhání se Hanuš z Kolovrat přidal na husitskou stranu.

Přesný návod jak hrát o poklad

CHCETE HRÁT O POKLAD? MUSÍTE SPLNIT NÁSLEDUJÍCÍ

Hra je určena pro husitská družstva v čele s hejtnanem. Každé družstvo musí mít minimálně tři členy (je jedno zda děti nebo dospělé), včetně hejtnana. Vícečlenná družstva mohou být, ale méně se dostane na každého člena z pokladu. Každé družstvo se musí nějak jmenovat a mít vlastní erb. Každé družstvo musí vypracovat glejt, ve kterém napíše kdo je hejtnan, kdo jsou členové, uvede svůj erb a popíše proč poklad hledá a co s ním bude dělat. V glejtu musí být uvedeno i adresa hejtnana, kam mu bude doručena zpráva. Každý glejt musí mít pečeť a otisky palců všech členů i hejtnana. Tento glejt pak družstvo dopraví dříve než měsíc vstoupí do poslední čtvrti a než skončí práce týdne na místo jež je určeno slovy: „... Glejty tie whozeny do schrány domu gehoz čisla gedno gako druhé negmenší gest v obci menší brat větssiho...“

Pozor vtíp

Přijde kostra k doktorovi. Doktor se na ni podívá a říká: „No, to jdete brzo, mladá paní.“

„Co vás tráptí?“

„Žena, pane doktore ale jsem tu kvůli angině.“

Husitské voje se vyznačovaly upravenými selskými vozy, které při bitvě vytvořily pověstné vozové hradby.

Tajný popis cesty k pokladu

DOPLŇTE CHYBĚJÍCÍ PÍSMENA A ZÍSKEJTE TAK NÁVOD

Tajemný nápis, který ukáže hledačům cestu k pokladu, je nutno doplnit. Na dalších stránkách najdete otázky a správná odpověď prozradí písmeno nebo souřadnice kam písmenko doplnit. Někdy prozradí obojí. Každá souřadnice je ve tvaru dvou arabských číslic, první udává řádku, druhá sloupec. Tak a můžete začít. Hojně štěstí.

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	H			J	E					
1		R		U				P	F	
2				D						
3		T								
4		E								E
5		D								J
6	U	K								U
7		:								
8		U				R		Y		
9		Z		E		K		T		

Pozor vtíp

Pepíček jsi jde koupit čokoládu za 10 Kč, ale v obchodě mu řeknou, že ji zdražili. Tak Pepíček jde smutný po ulici a říká: To máme, ale blbou vládu zdražila nám čokoládu. Vedle něho jede premiér a říká: To je, ale hloupé děcko zdražili jsme všecko.

Lékař radí obězní pacientce: Měla byste pěstovat lehkou atletiku. „V mém věku, pane doktore?“ podivuje se dáma. „Pro začátek byste měla každý den přeskočit oběd a večeři.“ odvětlí lékař.

Některá políčka obsahují shodná písmena.

- * 01-34-65-67-29-39
- * 10-72-28
- * 05-07-12-32-33-35-36-38-40-52-54-57-63-77-90-96
- * 02-25-27-64-70
- * 19-22-44-46-47-73-84-89
- * 14-16-48-58-76-82-38
- * 04-20-41-49-55-56-74-93
- * 37-75-78-94-99
- * 24-26-31-45-92-97-98
- * 06-08-42-61-66-80-95

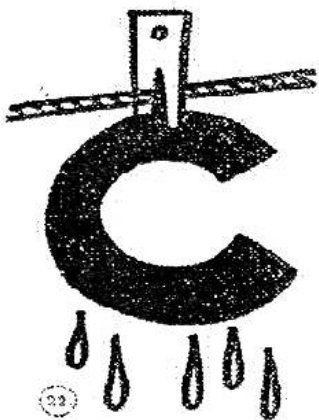
Četli jste pozorně PROVAS?

VĚTŠINA SPRÁVNÝCH ODPOVĚDÍ SOUTĚŽE BYLA OTIŠTĚNA

Kdo pozorně četl letošní čísla PROVASu, má teď vystaráno. Téměř všechny otázky totiž vychází z článků, které byly v PROVASu během roku uveřejněny. Teď jen stačí vzpomenout si jak to bylo a doplňovat tabulku s textem na straně 3.

1. Co má zakázáno heraldik? V jednom z čísel PROVASU vyprávěl roudnický heraldik o tom, jaké obrazy v erbech nesnášejí někteří radní. Takže co nesmí navrhovat v některých erbech? Výsledkem jsou dvě slova, jejichž začáteční písmena patří do políček 21 a 53.
2. Jedna z podbrdských vsí se pyšní prvním středověkým hostincem. První písmeno názvu této obce patří na souřadnice 88
3. Památník pozenkové reformy stojí na kraji obce, jejíž začáteční písmeno není T, ale to patří na souřadnice uvedené jako rok na památníku (19??)
4. Nezávislý poberounský občasník Naše

Obrazový rébus

Na obrázku je skryto jméno českého města. Jeho první písmeno patří na políčko 16.

noviny vychází již ?? let. Na tyto souřadnice doplňte písmenko S

5. První honební právo dostali sedláci z Vinařic. Bylo to v roce :8?? Rok je souřadnicemi pro písmeno K
6. V jedné obci podbrdského údolí nevědí přesně, kdy vznikl jejich hasičský sbor. Začáteční písmeno této obce patří na souřadnice 86
7. Většina obcí Podbrdská mělo vlastní pivovary. Například v Osově se vařilo pivo
8. a) 100 let b) 150 let c) 200 let. Písmeno správné odpovědi patří na políčko 50
9. Který biblický král slavil první posvícení? První písmeno jeho jména patří do políčka 82
10. Horymír má nového předsedu a místopředsedy. Začáteční písmena jejich příjmení patří na souřadnice 43 a 21
11. Kam s písmenem P? Je to na místo, které udává číslo jehož polovina, třetina a polovina je 20.
12. Kdo mé jméno vysloví, ten mne zničí. První písmeno správné odpovědi patří na 26 a poslední na 79
13. Tři otcové a tři synové zdědili 40 obrazů. Každý syn dostal podle závěti třikrát více obrazů než jeho otec. Jak bylo dědictví rozděleno? Žádný obraz se nadal rozdělit a nesměl být prodán! Největší počet přídělených obrazů udává souřadnice písmena M

(pokračování na straně 5)

(Pokračování ze strany 4)

14. Najděte rostliny a jejich první písmeno

Pozor vtíp

Pepíček se ptá tatínka, proč čápi odlétají na zimu do Afriky. Tatínek se zamyslí a pak povídá: „No vis synku, oni v Africe taky potřebují děti.“

Správné odpovědi určí místo

KAŽDÁ SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ URČÍ SPRÁVNÉ MÍSTO PÍSMENA

patří na souřadnice 42-72-79-70

Jarko, přivazuj přes den psa, ať nikoho nepokouše.

Po věřejší tanečnice mě ještě dnes bolí paty.

Byl to dnes moc únavný den, půjdu brzy spát.

Hana má kolikaterý pěkné šaty.

15. Kolik je dětí rodin? Počet udává souřadnice písmena A
A co o rodině říká Petr? „Mám tolik bratrů jako sester!“ A jeho sestra Hana: „

Mám dvakrát tolik bratrů než sester.“

17. Začátek Osovce začíná tvrzí, dnes tam stojí dům, jehož číslo popisné udává souřadnice pro písmeno N

Pokračujte dále v řešení detektivních příběhů. Ony vám mohou být nápomocny při získávání písmen a hlavně jejich umístění. Nezapomeňte, že ne vždy se text čte „po našem“, tj. zleva doprava!!!
Josef KOZÁK

Pátrejte jako detektiv

Velkou popularitu si v loňském roce získaly detektivní příběhy s otevřeným koncem. I letos na vás dva čekají a jejich vyřešení vám přinese další písmeno do tabulky.

ŠIKOVNÉ MÍSTO, KDE SE JÍ ZBAVIT

To, co leželo Bobu Gibsonovi v hlavě a co mu dělalo starost, byla čistota uvnitř vozu. Ně-

Obrazový rébus

Na obrázku je skryto jméno českého města. Jeho první písmeno patří na políčko 83.

kdo, možná sama ta mrtvá žena, si dal záležet, když luxoval vnitřní koberečky. Nikde nebylo smítko prachu, ani na palubní desce, ani u volantové tyče, dokonce i kratičké krčky za knoflíky rádia byly očišty. Kožený kryt na volantu byl zbaven prachu a mastnoty, která se vzlýčky usazuje v jeho záhybech. To chtělo vlhký hadřík nebo jelenici, uvědomil si Bob. Takže ten úklid nebyl náhodný ani obvyklý.

Nebyl to nový vůz. Z místa, odkud se Bob s oběma pěstmi zapřenými do sedadla řidiče naklání, se podíval trochu blíž na tachometr, kolik má najeto. V malé garáži nebylo moc vidět a vůz tam byl zacouván, takže ubývající zimní světlo od otevřených garážových dveří dopadalo přes přední sklo přímo na jeho tvář. Přesto však byl schopen přečíst číslice: 47583. No, to rozhodně není nový vůz. Ale je ve velmi dobrém stavu. Bob se naklonil přes sedadlo a špičkou ukazováčku ťukl na vypínač nad opěradlem pro ruku, aby trochu spustil zadní okénko. Honem se podíval, jestli si toho ten svědomitý mladý policista u dveří všiml, ale zdálo se, že ne. Kdyby si toho byl všiml a něco namítal, Bob by se vymluvil. Nepříjemný zápach ve voze mu zvedal žaludek, musel sem pustit trochu čerstvého vzduchu. S podobným zápachem se už setkal. Ne ovšem tolikrát, aby si na něj zvykl. Asi šestkrát v posledních třiceti letech, ale už po první zkušenosti věděl, že si ho bude pamatovat navždycky. Byl to zápach lidského těla v raném stadiu rozkladu: trochu sladký a trochu smrdutý. Zvedal žaludek.

(Pokračování na straně 6)

Detektivní pátrání pokračuje

(Pokračování ze strany 5)

A byl vtravý. Dveře garáže byly otevřené už několik hodin, od té doby, co bylo objeveno tělo, někdy kolem poledne. Ale stále ještě to tu bylo cítit a Bob věděl, že bude trvat dlouho, než textilie ve voze vyčichnou. Uvnitř ve voze to samozřejmě bylo horší. Dveře byly otevřeny jenom tak dlouho, aby fotografové mohli dokončit svou práci, a potom když koroner odvážel tělo. Bob tu byl proto, aby odtáhl vůz do policejní garáže.

Za ta léta, co Bob vlastnil Palgrave Motors, se s policií seznámil až příliš dobře a v situacích, jako tato, ho vždycky zavolali. Takže to nebylo poprvé, jak si sám před pouhými několika vteřinami uvědomil, kdy byl přizván na místo sebevraždy. Ale třebaže se od něho čekalo jenom odtažení vozu, celá tahle záležitost mu naháněla husí kůži.

Podle koronera ta žena-Bob neznal její jméno-zacouvala vozem do malé garáže asi před čtyřiceti až padesáti hodinami, zavřela dvířka a zůstala tam sedět se zapnutým motorem, dokud se nestalo to, co se nevyhnutelně muselo stát. Podle koronera odhadu trvalo dva dny, než mrtvé tělo objevili.

"Doufám, že jste se řízeho nedotkl?" To byl policista Shaw. Bob si ani nevšiml, že vešel dovnitř. Mladého policistu tu nechal vyšetřující detektiv se zvláštními a přísnými pokyny, že se s ničím nesmí hnut. Shaw bral příkazy strašně vážně.

Bob se na něj podíval a byl na rozpacích, jak formulovat svoje podezření. Ukázal na vysílačku u Shawova opasku.

"Můžete tímhle zavolat seržanta?" Shaw neodpovídal, jenom se na Boba zvědavě podíval. "Já si totiž myslím, že se asi tady bude chtít ještě jednou porozhlédnout," řekl Bob. "Myslím, že něco přehlédl."

Co vedlo Boba k tomuto závěru?

Vyberte jedno z následujících slov, odpovídající správné odpovědi a jeho první písmeno patří na poličko 40:

autobaterie - zápach - stěrače - tachometr

HONIČKA ZA BANKOVNÍMI ZLODĚJI

Když se Kay dostala na vyvýšeninu, zvedající se na hřebenu protáhlého kopec, ze všeho nejdřív uslyšela zvuk silného motoru.

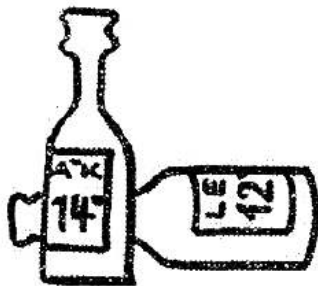
Pěkné fáro, to přece pozná. Nejspíš Trans Am. Anebo na zakázku vyrobená malá dodávka se všemi vymoženostmi, které si zákazník dokáže vymyslet. Nieméně bude muset pořádně zpomalit, až k ní dojede, protože na křižovatce zrovna před ní je stopka. Mnoho vozů ji nerespektuje a plnou parou vjede do oranice za asymetrickým téčkem. I tím si byla jistá. Kay MacDuffeová byla policistkou v kaleňonském dopravním oddělení.

"Dneska ne, nedělám!" řekla Kay nahlas. Do-statečně hlasitě, aby to upoutalo pozornost psa, který kráčel vedle ní. Jazyk měl vyplazený po prudkém výstupu na strmý kopec.

"Dneska mám volno," řekla a pohlédla velkého zrzavého setra po hlavě. "Pardon, my máme volno. Správně, kamaráde? A je nám úplně jedno, jak rychle vjedou ten kopec. To není náš problém. Každopádně dneska ne!" Vůz jel pěkně rychle. Prosvítl kolem ní, motor strašně ječel, jak řidič rychle řadil na nižší rychlost.

(Dokončení příběhu na straně 8)

Obrazový rébus

(21)

Na obrázku je skryto jméno českého města. Jeho první písmeno patří na poličko 10.

(Dokončení ze strany 6)

Obrazový rébus

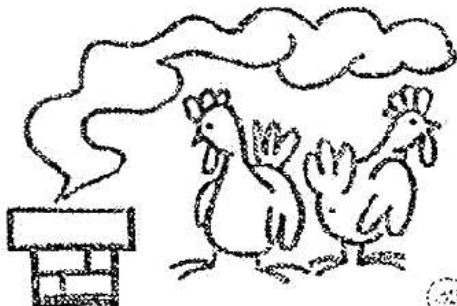
19.

Na obrázku je skryto jméno českého města. Jeho první písmeno patří na políčko 80.

Takhle vypadalo prádce. Nedospělý husitský bojovník, jehož hlavní zbraní byl prak.

Obrazový rébus

20.

Na obrázku je skryto jméno českého města. Jeho první písmeno patří na políčko 30.

V řadách polních a sirotčích vojsk bojovaly i ženy.

Nejdůležitější bitvy husitských vojsk:

- 1420 Bitva u Sudoměře první úspěšné střetnutí husitů s panským vojskem
- 1420 I. křižácká výprava porážka I. křižácké výpravy na Vítkově hoře před Prahou
- 1420 Bitva u Vyšehradu porážka Zikmundova vojska
- 1421 II. křižácká výprava porážka křižácků u Žatce
- 1422 Bitva u Německého Brodu porážka Zikmundova uherského vojska
- 1424 Bitva u Malešova J.Žižka porazil spojená vojska pánů a pražanů
- 1426 III. křižácká výprava Bitva u Ústí nad Labem - porážka saského vojska husity pod vedením P. Holého
- 1427 IV. křižácká výprava husitské vojsko zahnal na útěk křižáky u Tachova
- 1431 V. křižácká výprava útěk V., poslední a největší výpravy před husity u Domažlic
- 1434 Bitva u Lipan porážena polní vojska táborů a sirotků panskou jednotou; většina zajatých byla upálena

Detektivní pátrání pokračuje

Měl zapnutý blinkr a potom ještě Kay zahlédla, jak se v mraku dusivého dýmu z výfuku rozsvítila brzdová světla. Nezastavil, ale smýkl zadkem, zabořil doleva a prudce vyrazil na Desátou. A byl to Trans Am. Černý. SPZ ... Kay stiskla zuby.

"Já mám volno!" vykřikla a silou vůle se přinutila nevšímat si čísla. Její výkřik zanikl v rachotu motoru, který ani nevnímala: byl v těsném závěsu prvního vozu. Další Trans Am! A stejně hlučný a pokud možno ještě rychlejší než ten první!

Kay si zacpala nos v oblaku zvířeného prachu a kouře z výfuku druhého vozu. Byla zkušený chodec - její oblíbenou trasou byl příkrý táhlý kopec na konci Dvacáté - a věděla, že silné vozy nejenou dělají nekřesťanský kravál, ale také víc než nekřesťanský páchnou.

Dostal se do ještě většího smyku než ten první, když najel na šterk, protože Desátá nebyla v jižním směru vydlážděná. Tenhle vůz byl stejně jako první černý, a s řevem a s rozsvícenými brzdovými světly se dral do zatáčky: blinkry se tenhle řidič nezčrzoval.

Řev obou vozů se vzdaloval v protilehlých směrech a podřihoval tak obnovující se ticho kolem Kay. Zavrtěla hlavou. Měla své voiné dny ráda proto, že po deváté ráno mohla chodit po silnici, na níž nebyl téměř žádný provoz. Ne jako dneska!

Přešla přes silnici u stopky s úmyslem sejít z kopce na druhé straně. A vtom uslyšela třetí vůz, a téměř současně ho uviděla vynořit se za vyvýšeninou. Svítil mu maják, ale siréna nebyla zapnutá. Prudce zabrzdil vedle ní a policista na zadním sedátku spustil okénko.

"Promiňte, paní. My... seržantka MacDuffeová! No ne... no jo, vlastně, vždyť vy tady bydlíte, že? Poslouchejte. Jde o vážnou věc. Před česeti patnácti minutami vykradli ve městě banku. Právě nás volali. Jedou v černém Trans Am. Státní poznávací značku mají sedm a pět. Nic víc o nich nevíme. Jen to, že museli být místní. Vůz zmizel v postranních ulicích, vypadalo to, že přesně ví, kudy má jet, a potom to zřejmě nabral sem. Jedna paní, co stála na zahrádce na Osmé, říká, že před chvílí kouj jasně viděla černý vůz jet sem. Viděla jste ho také?"

"Máte ještě jeden vůz?" zeptala se Kay. "Ne, jsme sami."

"Nevadí, zvládnem to."

Kay MacDuffeová musela poslat hlídkový vůz za jedním ze dvou černých Trans Am. Který z těch dvou jí připadal podezřelejší? Pokud si myslíte, že první vůz, doplňte na souřadnice 01 písmeno Z, pokud si myslíte, že druhý doplňte na souřadnice 02 písmeno M.

Josef KOZÁK

Zpívání u stromečku

V sobotu 20.12.2003 od 14 hodin

V sokolovně v Osově

Nezapomeňte na dárek pro kamaráda.

Poslední vtíp

Doktor na gynekologickém oddělení v nemocnici má vizitu. Vejde na pokoj a ptá se první pacientky: „Tak maminko, kýpjak to čekáte?“

„Pěťadvacátého, pane doktore.“ Doktor přijde k druhé pacientce a opět se ptá: „Kýpjak to čekáte vy?“

„Taky pěťadvacátého, pane doktore.“

„A vy taky pěťadvacátého?“ ptá se doktor třetí maminky. „Ne, já s níma na tom školení nebyla.“

PROVAS - informační občasník z Podbrdského údolí „pro vás“.

Adresa: PROVAS, Osovská 99, 267 25 OSOV. Evidováno Ministerstvem kultury ČR